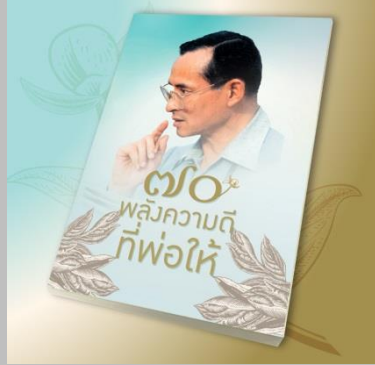

จดหมายข่าว โดนม

ปีที่ 22 ฉบับที่ 11 ประจำเดือน สิงหาคม 2563
ฝ่ายวิจัยและพัฒนาการเลี้ยงโคนม
E-mail : farmproduction@dpo.go.th

“....คำว่าอ่อนโยนนั้นก็ไม่ได้หมายความว่าเป็นคนอ่อนเปี้ยกปกครองง่าย มีใจอย่างนั้น ความอ่อนโยนหมายความว่าพูดได้สะดวกมีเหตุผล ถ้าหากว่า มีความคิดก็ออกความคิดด้วยความละมุนละม่อม ดังนั้นความอ่อนโยนก็คู่กับความเข้มแข็ง...”

พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะกรรมการบริหารทุนพระราชทาน คณะครู และนักเรียนโรงเรียนราชวินิต ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันอังคาร ที่ 18 มีนาคม 2527

สาระ

บทคัดย่องานวิจัยภายในประเทศ	2
จำนวนโคนม อ.ส.ค.	2
การจัดการฟาร์ม	3
การจัดการด้านสุขภาพ	3
Dairy Activities News	4

การประกวดแผนการตลาดนักศึกษาระดับปริญญาตรี ประจำปี 2562

“Milketing : มัลค์เก็ตติ้ง”

การตลาดต่อยอดนมไทย-เดนมาร์ก From Gen Z to Gen X

ความเป็นมาของโครงการ
โครงการ Workshop และประกวดแผนการตลาด Milketing From Gen Z to Gen X การตลาดต่อยอด นมไทย-เดนมาร์ก เป็นโครงการที่มุ่งหวังให้นักศึกษาระดับอุดมศึกษาได้แสดงความคิดสร้างสรรค์เขียนแผนการตลาด เชิญชวนกลุ่มผู้บริโภคกลุ่ม Gen Z ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักหันมาบริโภคและให้กีด Admired Brand ต่อ นมไทย-เดนมาร์ก อย่างต่อเนื่อง และเชิญชวน กลุ่ม Gen X ซึ่งเป็นพ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง ให้ซื้อนมไทย-เดนมาร์ก ให้เป็นแม่สำหรับครอบครัวและเกิดการบริโภคเพื่อเป้าหมาย “แม่แห่งชาติ” ของคนไทย

คัดเลือกจากแผนจำนวน 18 ทีม จาก 6 ภูมิภาค จำนวนภาคละ 3 ทีม ได้แก่

- กรุงเทพฯ ปทุมธานี
- ภาคกลาง
- ภาคตะวันออก
- ภาคใต้
- ภาคเหนือ
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 1

คัดเลือกตัวแทนของภูมิภาค
ทีมที่ผ่านในรอบ 18 ทีม Workshop ณ ฟาร์มโตนมไทย-เดนมาร์ก และนำเสนอแผนงาน เมื่อหาตัวแทนภูมิภาคละ 1 ทีม เข้าแข่งขันรอบชิงชนะเลิศระดับประเทศ

ตอนที่ 2

การชิงชนะเลิศระดับประเทศ
นักศึกษาที่ผ่านในรอบ 6 ทีม นำเสนอแผนงานหาผู้ชนะเลิศระดับประเทศ รับทุนการศึกษา 100,000 บาท พร้อมถ้วยพระราชทานจากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2562 ณ งานเทศกาลโคนมแห่งชาติ ปี 2562

ตอนที่ 3

สัมมนาโคนมอาเซียนกรุงเทพฯ

บทคัดย่อ : งานวิจัยภายในประเทศ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลและสหสัมพันธ์ระหว่างปริมาณและคุณภาพน้ำเชื้อพ่อพันธุ์โคนมที่เลี้ยงดูในเขตภาคกลางของประเทศไทย

ธวัชพล คงน้อย, ศกร คุณวฒธิฤทธิ์ธน, Mauricio A. Elzo, ธนาทิพย์ สุวรรณโสภี และ อภิญญา หิรัญวงษ์

ข้อมูลปริมาตรน้ำเชื้อ(VOL) ลักษณะทางกายภาพ (APP) อสุจิผิดปกติ(ABN) ความเข้มข้นของน้ำเชื้อ (CON) การเคลื่อนที่ของตัวอสุจิน้ำเชื้อสด (MOT) และการเคลื่อนที่ของอสุจิหลังแช่แข็ง 24 ชั่วโมง((M24) ของพ่อพันธุ์โคนมจำนวน 57 ตัว (5,127 ข้อมูล) ที่ถูกเลี้ยงดูและรีดน้ำเชื้อระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ.2544 ถึง เมษายน พ.ศ. 2550 ในเขตภาคกลางของประเทศไทยถูกนำมาใช้ในการศึกษา กลุ่มพันธุ์ถูกจำแนกตามสัดส่วนพันธุกรรมโฮลสไตน์ (H, Holstein) ได้แก่ BG1 (0.96 ถึง 1.0 H) BG2 (0.91 ถึง 0.95 H) BG3 (0.86 ถึง 0.90 H) BG4 (0.81 ถึง 0.85 H) และ BG5 (0.75 ถึง 0.80 H) หุ่นจำลองทางสถิติประกอบด้วยปีและเดือนที่รีดน้ำเชื้อ ครั้งที่หลังน้ำเชื้อ (ครั้งที่ 1 และ 2) กลุ่มพันธุ์ อายุ (339 ถึง 2,988 วัน) และอุณหภูมิของสิ่งแวดล้อมในขณะที่รีดน้ำเชื้อ (11 ถึง 38 องศาเซลเซียส) ผลการศึกษาพบว่า ทุกปัจจัยมีอิทธิพลต่อทุกลักษณะที่ศึกษา ($P < 0.01$) ยกเว้น อุณหภูมิของสิ่งแวดล้อมในขณะที่รีดน้ำเชื้อซึ่งมีอิทธิพลต่อ ABN CON และ MOT เท่านั้น ($P < 0.01$) ค่าเฉลี่ยแบบลิสต์แควร์ชี้ให้เห็นว่า พ่อพันธุ์โคนมในกลุ่ม BG5 ผลิตน้ำเชื้อที่มี APP, ABN, CON และ MOT ดีที่สุด พ่อพันธุ์โคนมในกลุ่ม BG2 ผลิตน้ำเชื้อที่มี VOL มากที่สุด และ BG1 ผลิตน้ำเชื้อที่มี M24 สูงที่สุด สหสัมพันธ์ระหว่างลักษณะที่ศึกษาที่ค่า -0.77 ถึง 0.69

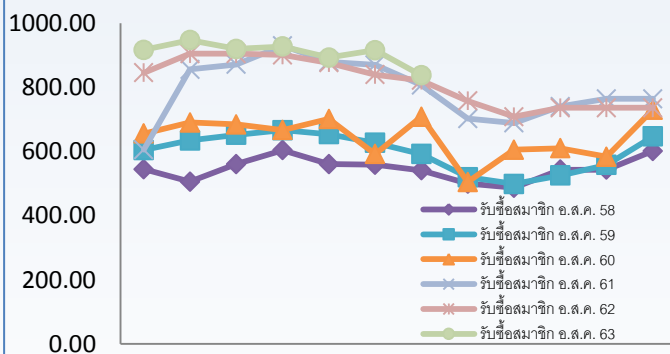
จำนวน : โคนม อ.ส.ค.

รายงานจำนวนโคนมปริมาณน้ำนมและสมาชิกส่งน้ำนมดิบให้ อ.ส.ค. ประจำเดือน กรกฎาคม 2563

ภาค	สมาชิกส่งนม(ราย)	โคทั้งหมด (ตัว)	โครีดนม (ตัว)	ปริมาณน้ำนม (ตัน/วัน)
กลาง	2,016	69,325	31,107	354.20
เหนือ	943	48,078	21,755	248.55
ตอ/น	664	26,033	9,887	125.14
ใต้	989	30,288	13,777	109.26
รวมทั้งหมด	4,613	174,106	76,610	837.38

กราฟแสดงปริมาณน้ำนมรวม อ.ส.ค.

ปริมาณน้ำนม ตั้งแต่ ปี 58-ก.ค. 63

การจัดการฟาร์ม

สถานการณ์การผลิตน้ำนมดิบ การจัดการฝูงโคนม และปัญหาการเลี้ยงโคนมในประเทศไทย(ต่อ)

การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการฝูงโคนม

6. การจัดการการอักเสบและโรคที่เกิดจากความไม่สมดุลของอาหารและ/หรือให้อาหารที่ผิดพลาด

ภูมิอากาศร้อนชื้นมีผลกระทบต่ออาการเพิ่มการอักเสบ การลดปริมาณการกินอาหาร อาหารมีคุณภาพต่ำ และการใช้พลังงานในการดำรงชีพเพิ่มขึ้นดังกล่าวข้างต้น การจัดการอาหารให้มีไขมันที่สมดุล และให้อาหารที่สอดคล้องกับคาบต่างๆ ของรอบการให้น้ำนม จะช่วยป้องกันการเกิดการอักเสบ โรคไขมันโรคกระเพาะแพะแพะ โรคภาวะกรดเกินในกระเพาะหมัก โรคกินเจ็บโรคภาวะคีโตนเกิน และโรคไขมันพอกตับ ซึ่งจะกล่าวรายละเอียด

7. การจัดการความสมบูรณ์พันธุ์

มดลูกหรือเยื่อบุมดลูกอักเสบเป็นปัญหาที่ก่อความสูญเสียต่อฟาร์มโคนมในภูมิอากาศร้อนชื้น แม่โครีดนมที่คลอดลูกตัวแรกและ/หรือแม่โครีดนมที่ให้ผลผลิตน้ำนมสูง มักเป็นกลุ่มเสี่ยงที่มีปัญหาสมมติดยาก การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการความสมบูรณ์พันธุ์สามารถทำได้ด้วยการไม่ผสมพันธุ์โคสาวและแม่โครีดนมที่ให้ผลผลิตสูงในระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงสิงหาคมของทุกปี เพื่อหลีกเลี่ยงการคลอดลูกในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือนพฤษภาคม ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้แม่โครีดนมได้รับการเครียดเนื่องจากความร้อนในระยะที่แม่โครีดนมอยู่ในช่วงให้น้ำนมสูงสุด ซึ่งเป็นระยะที่แม่โครีดนมต้องการโภชนาการสำหรับกระบวนการสร้างน้ำนมสูงมาก สำหรับการจัดการความสมบูรณ์พันธุ์จะกล่าวรายละเอียด

8. การจัดการดูแลสุขภาพทั่วไปและโรคเต้านมอักเสบ

การจัดการดูแลให้โคนมมีความสมบูรณ์และแข็งแรงอยู่เสมอ โดยเริ่มจาก

- การสร้างภูมิคุ้มกันโรค
- การป้องกันปัจจัยเสี่ยงที่ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพ
- การให้อาหารที่มีความสมดุลของโภชนาการ
- ปรึกษาเมื่อโคนมป่วย
- เฝ้าระวังโคนมที่มีปัญหาสุขภาพ หรือเจ็บป่วยเล็กๆ น้อยๆ ไม่ปล่อยให้กลายเป็นปัญหาสุขภาพที่หนักขึ้น ซึ่งส่งผลให้โคนมปรับตัวและทนต่อภูมิอากาศร้อนชื้น ได้ดีขึ้น

สำหรับการจัดการดูแลสุขภาพและโรคเต้านมอักเสบที่ก่อให้เกิดความเสียหายโดยตรงต่อปริมาณและคุณภาพน้ำนม

9. การควบคุมคุณภาพน้ำนมดิบ

การควบคุมคุณภาพน้ำนมดิบทั้งองค์ประกอบและสุขศาสตร์น้ำนมดิบในฟาร์มโคนมเป็นหนึ่งในปัญหาสำคัญของการเลี้ยงโคนมในภูมิอากาศร้อนชื้น ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายโดยตรงต่อปริมาณและคุณภาพน้ำนม และการยอมรับของผู้บริโภค ผลิตภัณฑ์ การควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อการผลิตน้ำนมดิบที่มีคุณภาพในฟาร์มโคนม

การจัดการ : ด้านสุขภาพ

กายวิภาคของระบบสืบพันธุ์

(Anatomy of the Reproductive) (ต่อ)

มดลูก(Uterus)

รกในโคมีลักษณะแบบคอที่ติดอน (cotyledonary placenta) รกชนิดนี้เยื่อหุ้มตัวอ่อนซึ่งมีคอร์ไอโอนิกวิล (chorionic villi) หุ้มรอบเม็ดกระดุมเล็กๆ ของชั้นอนโคมิเตรียมของแม่บริเวณที่เรียกว่าคาร์เนล (caruncle) ซึ่งเป็นจุดยึดเกาะระหว่างมดลูกของแม่และรกของลูกเมื่อโคตั้งท้อง โดยคาร์เนลมีประมาณ 70-120 อันในปีกมดลูกทั้งสองข้าง มีขนาดประมาณ 1.5 เซนติเมตรและในขณะที่ตั้งท้องมีขนาดใหญ่ถึง 10 เซนติเมตร แต่ละบริเวณของคอร์ไอโอนิก วิลหรือคอที่ติดอน (cotyledon) ของเยื่อตัวอ่อนที่เกาะกับส่วนคาร์เนล รวมเรียกว่าพลาเซนโตม (placentome) ในโคอ้อมท้องมดลูกเป็นที่แลกเปลี่ยนเลือด สารอาหาร และขับถ่ายของเสียระหว่างแม่และลูก และในปีกมดลูกที่มีลูกฝังตัวอยู่ พลาเซนโตมจะมีขนาดใหญ่เจริญกระจายอยู่รอบตัวลูก และในปีกมดลูกที่ไม่ท้องมีรกยื่นเข้าไปโดยพลาเซนโตมมีขนาดเล็กกว่า

มดลูกมีหน้าที่หลายอย่างคือ มดลูกทำหน้าที่ของสอสุจิ ในช่วงผสมพันธุ์โดยการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อไม่โอมิเตรียม ช่วยให้สอสุจิเดินทางจากตำแหน่งปล่อยน้ำเชื้อคือน้ำค่อมดลูกด้านใน (ตัวมดลูก) ให้เดินทางไปถึงท่อหน้าไข่ และสอสุจิมีการคาปาซิเตชัน (capacitation) ในขณะเดินทางผ่านสารคัดหลั่งของแอนโดมิเตรียม มดลูกทำให้เกิดการสลายคอร์ปัสลูเทียม โดยมดลูกปีกที่รีงใหม่มีคอร์ปัสลูเทียม จะสร้างสารโปรสตาแกลนดินเอพโทลฟีลาในระยะท้ายของวงรอบการเป็นสัด เพื่อให้เริ่มวงรอบการเป็นสัดใหม่ และในโคที่ผสมติด มดลูกเป็นที่รองรับการฝังตัวของลูก รับการตั้งท้อง ทำให้เกิดขบวนการคลอดและขบวนการเข้าอุ้งของมดลูก

คอมดลูก(Cervix) ช่องคลอด (Vagina) และปากช่องคลอด(Vulva)

คอมดลูก เป็นอวัยวะที่เชื่อมต่อระหว่างมดลูกและช่องคลอด เป็นทางผ่านของตัวสอสุจิสู่ท่อหน้าไข่ และเป็นทางผ่านออกของลูกเมื่อครบกำหนดคลอด มีความยาวประมาณ 2-3 เซนติเมตรในโคสาว และยาวถึง 10 เซนติเมตรในแม่โค โดยขนาดความกว้างและยาวขึ้นกับอายุของแม่โค การเคยมีลูก การไม่ท้อง ระยะต่างๆ ของการการตั้งท้อง ส่วนนี้จะเป็นกล้ามเนื้อที่หนาและแน่นมาก มีลิ้น (annular rings) อยู่ 3-4 ชั้น ตามปกติจะปิดสนิทเพื่อป้องกันการติดเชื้อเข้าไปในมดลูกโดยคอมดลูกจะมีเมือกเหนียวมาอดในช่วงลูทีลเฟส (luteal phase) ของวงรอบการเป็นสัดและช่วงตั้งท้อง นับเป็นด่านป้องกันด่านแรกของระบบสืบพันธุ์แม่โค ในช่วงเป็นสัดคอมดลูกด้านนอก (external cervical os) จะเปิดเล็กน้อย มีการหย่อยและคลายตัวเล็กน้อยเพื่อให้ตัวสอสุจิผ่านเข้าไปในมดลูกและเปิดขยายอย่างมากในระยะคลอดลูก คอมดลูกจะหลังเมือกในระยะเป็นสัด ไหลมารวมในช่องคลอด เมือกของคอมดลูกประกอบด้วยไกลโคโปรตีน และโปรตีนชนิดต่างๆ เช่น prealbumin, lipoprotein, albumin, betaglobulins และ gammaglobulins และ มีเอนไซม์ชนิดต่างๆ เช่น glucuronidase, amylase, phosphorylase, esterase และ phosphatases นำเอกลจากคอมดลูก มีลักษณะเฉพาะคือ มีความยืดหยุ่น (elasticity) ความหนืด (viscosity) และความเหนียว (stickness) เมื่อนำมาป้ายบนแผ่นกระดาษกึ่งแก้ว (side) สองจุดด้วยกล้องจุลทรรศน์จะพบผลึกคล้ายในเฟิร์น (fern pattern) ทั้งนี้เกิดจากอิทธิพลของเอสโตรเจน เมือกที่ออกมาถึงช่องคลอดจะเป็นของเหลวที่รวมมาจากท่อหน้าไข่ เศษเซลล์จากมดลูก เมือกคอมดลูก ช่องคลอด และพบเซลล์เม็ดเลือดขาวอยู่ด้วย

Dairy Activities News

เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2563 นายวุฒิชัย จั่นเพชร หัวหน้าฝ่ายวิจัยและพัฒนาการเลี้ยงโคนม ได้มอบหมายให้ นางอุบล เทพบุตร หัวหน้าแผนกถ่ายทอดเทคโนโลยีการเลี้ยงโคนม เป็นตัวแทนรับมอบเกียรติบัตรเนื่องในโอกาสเข้าร่วมจัดนิทรรศการ "สืบสานพระราชปณิธานงานโคนม" จาก ผศ.ดร.ทวี วัชรเกียรติศักดิ์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ คณะกรรมการสำนักงานพิพิธภัณฑ์เกษตรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในพิธีเปิดงานมหกรรม "สืบสาน รักษา ต่อยอด & Agri' Museum Expo 2020" ซึ่งจะจัดขึ้นระหว่างวันที่ 2-5 กรกฎาคม 2563 ณ พิพิธภัณฑ์การเกษตรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จ.ปทุมธานี

วันที่ 2 กรกฎาคม 2563 นายพีระ ไชยรุทธ์ หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการเลี้ยงโคนม มอบหมายให้ นายวัชรินทร์ สุระโคตร หัวหน้ากองส่งเสริมการเลี้ยงโคนม และนายสมหมาย ทุมไมล์ หัวหน้าแผนกส่งเสริมการเลี้ยงโคนมภาคกลาง เขต 2 พร้อมด้วย น.สพ.สุปวีณ์ พรหมทอง หัวหน้าแผนกสัตวแพทย์และผสมเทียม และทีมงานแผนกควบคุมคุณภาพ สำนักงาน อ.ส.ค. ภาคกลาง จัดฝึกอบรมเรื่อง “การพัฒนาคุณภาพน้ำนมดิบและการป้องกันควบคุมโรคในโคนม” ให้แก่เกษตรกร สมาชิกของสหกรณ์โคนมเสิงสาง จำกัด เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาคุณภาพน้ำนมดิบ และรู้แนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้องในการป้องกันโรคในโคนม ณ สหกรณ์โคนมเสิงสาง จำกัด อำเภอสว่าง จังหวัดนครราชสีมา

